

REVISTA

NOĂSTRĂ

PUBLICAȚIUNEA SOCIETĂȚII LITERARE

Ă CLEVILOR LICEULUI „UNIREA”

SUB CONDUCEREA D^{III} PROFESOR D. PAPADOPOUL

SUMAR

D-l prof. V. V. Haneș	Glasuri pentru învinși
Mircea Sărățeanu	Tributul Mării
Dumitru Pălânceanu	V'aștept ca să'nfloriți (versuri)
S. Mohr	Ceva despre Rembrandt
M. Evanovici	Cugetări
I. Ianconescu	„Madmoazel” de la Mizil
Al. Nicolau	Richard Wagner
Aurel I. Gheorghiu	Crăciunul sufletelor sbuciumate

Cronica școlară
Soluții și probleme propuse.

Focșani, Tipografia „Unirea”
Al. Codreanu S-SORI

Prețul 20 bani.

„Revista Noastră“ va apare la 1 și 15 a fiecărei luni

Abonamentul pe un an	4 lei
„ pe 1/2 an	2 lei 50
Un numar	20 bani.

Manuscrisele și răspunsurile concursului literar, se vor trimite D-lui Profesor Dimitrie Papadopol, strada Sf. Nicolae-Stroe, Focșani.

Pentru viitor atât chestiunile propuse din matematică fizică și chimie, cât și soluțiile lor se vor trimite pe adresa D-lui profesor Savel Rahtivanu de la liceul Focșani.

Persoanele care primesc două numere consecutive se consideră ca abonate.

Având numeroase cereri din toate părțile, rugăm ca persoanele, care au primit revista și nu doresc să se aboneze, să ne înapoieze numerele primite.

Revista Noastră

PUBLICAȚIE ȘCOLARĂ

Sub conducerea D-lui Profesor D. PAPADOPOL

Glasuri pentru învinși...

Un glas duios, plin de căldură și de emoțiune, se ridică pentru Turcia în agonie. Școlarii noștri îl pot găsi în paginile scrierii *La Turquie agonisante*, apărută de curând, și datorită scriitorului francez, Pierre Loti. Intre ele, sunt inserate trei scrisori, tot așa de mișcătoare ca și apărarea care ușurează conștiințele, a lui Pierre Loti, pentru nobilul popor turcesc, necunoscut și calomniat: Una a unei tinere Grece, alta a unei fiice adoptive a Turciei, și a treia a unui grup de fete musulmane. Le pun, în traducere, sub ochii școlarilor și școlărițelor noastre; cetească-le fiecare și învețe ce se cuvine.

PARIS.

V. V. HANEȘ
Profesor

* * *

Sunt o mică Greacă rumeliotă, de 14 ani, și încerc un adânc sentiment de milă pentru sărmana Turcie, mahnită și părăsită de toată Europa, care odată i-a fost amică. Se vorbește mereu de civilizație, dar ce pot înțelege bieții țărani din fundul Asiei? În pustiu sunt fiare sălbatice cari nu fac nici un rău dacă nu le scormonești în ascunzătoarea lor; dar dacă dimpotrivă le ațâți, devin feroce. Turcii ajung răi, fiindcă sunt demoralizați peste măsură, văzând toată lumea împotriva lor; de mulți ani nu sunt lăsați în pace. Numai cine a trăit acolo, în preajma lor, îi iubește.

Lumea creștină trebuie să ia pe Turc ca exemplu, în privința religiunii, căci el o respectă mai mult ca noi. La creștini, ne e oprit să furăm și să înșelăm; o facem cu toate acestea; un adevărat Turc niciodată. Când, de pildă, un negustor de fructe cântărește o oacă de mere, pune totdeauna un măr mai mult, de teamă să nu se fi înșelat. Ce negustor european face la fel? Dimpotrivă, pune degetul pe balanță ca greutatea să însemne mai mult.

Ferdinand al Bulgariei zice în proclamațiunea de războiu că vrea

infrângerea Coranului și asta o numește ei civilizație. Oare nu trebuie să respectăm religionea unui popor?

* * *

Ceea ce faceți pentru nenorocita noastră Turcie, e ca gestul omului care se așează lângă un muribund părăsit și-i ia mâna să i-o fie într'a sa, numai ca să nu moară prea singuratec.

O, mai scrieți! Sufletul D-v. vă ajută să găsiți nu numai cuvintele cari mișcă dar și pe cele ce conving, acelea pe cari și le vor aduce aminte, fără voia lor, oamenii cari vor semna hotărârea. O, spuneți-le sus și tare, toate motivele cari impun necesitatea existenței acestui sărman dar scump popor, așa de puțin cunoscut. D-v. care ați vizitat patria mea adoptivă, spuneți satisfacțiunile pe cari le-a găsit sufletul D-v. în nevoile lui de credință, de bunătate, de cinste, de înțelepciune și de calm. Dar vă rog, nu mai scrieți plângând. Acei cari iubesc Turcia n'au dreptul s'o plângă ca pe o moartă. Ea nu va muri poate, nu mai vorbiți de mormânt.

Iar dacă ziua îngrozitoare va sosi, atunci numai voiți plânge și eu, căci îmi dau seama că vor deveni ce suntem și noi, noi, sărmanii Evrei, risipiți pretutindeni fără un colț care să ne aparțină. Se zice că vrea să le ia și Asia mică. Sărmanii!

O, dacă ați încercă sentimentul acesta de exil pe care-l purtăm în noi din copilărie și pretutindeni pe unde trecem! N'aș vrea ca Turcii, pe cari îi iubesc, să-l simtă și ei vreodată. Iată, sunt ani de când am părăsit Constantinopolul, și credeam să-l fi uitat. Nu știam că odată ce-ai trăit printre Turci, îi iubești toată viața. Vă implor, scrieți mereu! Zilele trec! Mulțumesc!

* * *

Ce fericite suntem când vedem că mai există în Europa aceasta, atât de realistă și de perfidă, o inimă căreia să-i fie milă de noi!

După criza grozavă prin care trecurăm, Orientul se va închide acestei faimoase civilizațiuni, pe care până acum o doria fără s'o cunoască. Acum, mai mult ca oricând, poporul turcesc se va adânci în trecutul lui, în acest trecut așa de dulce, așa de frumos unde visarea—cuvânt care și-a pierdut farmecul în zilele noastre—îi eră viața întregă.

Cea mai mare parte din diplomați pretind că războiul acesta deschide o eră nouă. Da, e foarte adevărat, anul care-a trecut ne-a răpit toate iluziunile noastre despre popoarele europene și mai ales despre Franța care ne eră așa de scumpă. Nimic nu ne mai rămâne din acest sentiment de admirațiune pe care, în naivitatea noastră, îl aveam pentru vorbele voastre mari, faptele și principiile voastre mari. Vorbele vă sunt goale, faptele interesate, principiile sterile, e destul o adiere a *interesului* ca să se spulbere toate.

Cuvântul «european» însemnă odată pentru noi «superior». Dar acum, judecăm superioritatea Europei: da, ea se afirmă prin bubuțul tunului, și prin nedreptăți strigătoare. D-v., care ne cunoașteți așa de bine, spuneți-ne, dacă merităm această ispășire.

TRIBUTUL MĂREI

Intr'o dimineață senină, când pe întinsul nemărginit al mării, un vânt dulce încrețeă în mii de vălurele apa albastră, o luntre, despiciând încet valurile se îndreptă spre larg, pierzându-se în depărtare. În luntre, cu vâslele în mână, stă un pescar, a cărei spinare încovoiată acum de vreme și suferință, tresăreă din când în când la legănatul domol și cadențat al luntrei, care cu botul ei ascuțit, despică încet valurile spumegânde care o loveau. În cap aveă o beretă veche, sub care se iviau, fluturând în aer, bucle albe și mătăsoase de păr, care în bătea vântului și a razelor de soare, păreau că-i formează în jurul capului o cunună de argint strălucitor. Cu pipa-i fumegândă între dinți, plescăia agale vâslele grele, în apa albastră a mării

De mic, fusese crescut pe malul mării, într'o colibă săracăcioasă, singur, numai cu tatăl său bătrân, bătut de ploi și de vânt, rezistând furtunelor teribile și talazurilor furioase ale mării, necunoscând nimic pe lume decât marea nesfârșită și adâncă. Cunoștea marea acea blândă ce se întindea din pragul colibei lor ca o pânză verzue, pentru a se confundă la orizont cu albastrul limpede al cerului și pe deasupra căreia alergau într'un zbor lin rândunelele și pescărușii albi cu penele strălucitoare;—cunoștea și marea bătută de furtună, gemând sinistru, spumegând de vârtoarea talazurilor ce se ridicau amenințătoare, lăsând deschise între ele guri adânci și negre, ce pare că stăteau să înghiță pentru vecie unica barcă pescărească prinsă de furtună în mrejele ei sălbatice.

Vântul voind parcă să ajungă mai repede la capătul lungului său drum, se juca cu pletele lui argintii, întocmai ca și în ramurile pletoase ale bătrânei sălcii, de unde în dimineața aceea bătrânul pescar își deslegase luntrea. Pe pânza albastră a mării, legănați de valurile argintii, pluteau pescăruși albi, moleșiți de căldura soarelui, ridicându-se din când în când în stoluri, într'un zbor viu și zburdalnic, amestecându-se sus, în albastrul cerului, cu rândunelele, ce cu ciripiri voioase salutau și ele această zi frumoasă.

Obosit de lopețile grele, și copleșit de amintiri triste, bătrânul pescar lăsă vâslele în jos, și începu să cânte..... Era un cântec trist, duios, eră în el sufletul sbuciumat ce plânge apăsător de suferință, erau durerile și nenorocirile vieții sale de pescar. Ușor și lin de tot, eșiau notele dulci, armonioase, din gura bătrânului, formând o melodie tristă, sublimă, dar.... dureroasă.

Și valul mării ce bătea ușor în scândurile negre ale luntrei, și vântul ce flutură părul argintiu al pescarului, parcă înduioșați de cântecul acesta trist, luau parte amândoi la durerea pescarului plângând împreună cu el.

De mult nu se mai vedeau malurile. nici bătrâna salcie dela țârm,

nici colibele acoperite cu stuf. Eră acum de toate părțile înconjurat numai de nemărginirea verzue a mării, plutind în voia valurilor ce într'o legănare domoală împingeau mereu luntrea, tot mai departe. Ultimele note ale cântecului sburau duse de vânt pe pânza întinsă de ape, în triluri prelungi, dureroase, pierzându-se încet în depărtare.....

Trântit în fundul bărcii, cu capul rezemat de plasa ce stă ghemuită jos, bătrânul pescar nu mai cântă acum, se gândia... Din genele lui umede, ca niște picături de rouă, două lacrimi se prelungeau brăzdându-i obrazul. Gânduri negre îi munceau creierul obosit; somnul veni închizându-i pleoapele, scăpându-l de durerea și povara grea a amintirilor.....

Soarele intrase în norii ce începeau să întunece cerul, un vânt cald porni să sufle din spre sud. Bătrânul pescar adormise....

Se făcea seară... Soarele aruncă ultimile raze, oglindindu-se în apele turburi ale mării, când o luntre neagră în care vâsleau cu putere doi pescari, sbură pe valurile spumegoase îndreptându-se spre maluri. Pe fețele celor doi pescari eră întipărită spaima, iar pletele lor bătute de un vânt puternic le biciuiau neconținut obrazii.

Unul dintre ei eră bătrân, purta o barbă mare căruntă, eră strâns în niște haine largi, legat la mijloc cu o sfoară, celălalt un flăcău voinic și înalt, cu părul lung și negru, amândoi vâsleau cu putere, împingând luntrea cea neagră printre valuri.

Vântul începuse să sufle cu mai mare tărie, biciuind cu putere obrazii celor doi pescari. Valurile crescuseră și coamele lor păreau creste de munți care cu furie isbeau în coaste mica luntre, amenințând dintr'o clipă în alta s'o răstoarne. O ploaie torențială se năpusti asupra mării; furtuna creșteă mereu urlând înfiorător.

Eră concertul morții, marea își cereă tributul. Amândoi pescarii se împotriveau cu tărie și sânge rece; cel tânăr cu capul gol, cu cămașa desfăcută, lăsând ca vântul și ploaia să-i bată pieptul său lat, luptă cu putere, cu mișcări repezi și sigure contra naturei întregi, contra mării turbate, ce căută să inghiță luntrea, târând o în adâncul său nepătruns; cel bătrân cu mâna la cârmă, stătea înțepenit în fundul luntrei, îngânând cuvinte neînțelese, încurajând din timp în timp pe cel tânăr

Intunericul domnea de jur împrejur, nu se vedeă nimic decât foarte aproape munți negri de apă ce se ridicau în sus, și se prăbușeau apoi într'un zgomot înfiorător. Lupta celor doi pescari eră o luptă uriașă, supra-omenească, luptă între om și natură: omul părea un nimic, un atom, târât în acest joc groaznic al apelor, din care nu va mai scăpa nici odată...

Tânărul însă nu voia să se dea învins cu nici un preț,—vâsleă mereu, vâsleă cu putere către mal, mânând luntrea cea neagră pe coamele valurilor. De pe înaltele talazuri se vedeau luminile colibelor pe țârm, aprinse pentru a călăuzi pescarii rătăciți pe mare, se auzeau glasuri slabe întrerupte de urletele furtunei..... erau aproape..... erau

scăpați..... încă puțin..... dar deodată ceva negru se ridică alături, și cu o lovitură grozavă, valul lovește luntrea care se răstoarnă. Un țipăt de groază urmat de altul, valurile și vântul își urmează concertul lor sinistru.

În valuri, un corp se luptă cu disperare voind să ajungă la țărm, dar ele mai puternice de cât dînsul îl lovesc, și la lumina lunii care eșise din norul negru, un om cu barba albă, sleit de puteri, eră târât în adânc. Cel tânăr vru să-l ajute dar fu aruncat spre țărm, întocmai ca o țandără dintr'o corabie sfărâmată.

Ploaia încetase, luna eșise dintre nori și la lumina ei marea părea un întins covor negru, pe care alergau, șerpuiind, valurile cu creste de argint. Vuetul furtunei nu încetase încă. În noapte, văzduhul eră brăzdat de țipetele păsărilor de mare ce fugeau îngrozite de acest vijelios concert al firei

...Ce vis urât! ce îngrozitor!... Pescarul își duse mâinile la frunte, se uită împrejur... Marea cu vălurelele ei liniștite străluceă în bătaea soarelui. Visase....! visul îi apăru clar în minte și un hohot de plâns izbucni din pieptul sărmanului pescar. Se gândea la bătrânul său tată, înfășurat în haină largă, legat cu o sfoară peste mijloc, stând la cârma luntrei, ... îl vedeă apoi purtat pe coama spumoasă a valului, sleit de puteri,... îl vedeă târât de valul nemilos cu el în adâncul mării infuriate....

Rămase mult pe gânduri, copleșit de aceste triste amintiri, privind în adâncimea neagră a apei, la vălurelele scăldate în razele aurii ale soarelui.

Intr'un târziu, o luntre neagră despica apa îndreptându-se spre mal. Un cântec jalnic se revărsa în triluri line, duioase, pierzându-se pe mare....

Iar stolurile păsărilor de mare, brăzdau cerul cu țipete ascuțite prevestind furtună....

Mircea Sărățeanu cl. V M. Liceul „Unirea”

V' aștept ca să'nfloriți...

*V' aștept ca să'nfloriți acum, frumoși, albi, gingași ghiocci.
Ca mine, vă așteaptă'n crâng îndurerații, vechii tei
Care ne sunt prieteni buni, cu cari atâta ne-am legat
Prin amintiri din ani ce azi spre alte lumi s'au strecurat.*

*Căci iată, soarele mai viu lucește pe albastrul cer,
S'au dus zăpezile din deal, zefirul s'a pornit de eri;
Scăpate din sicriu de sloi izvoarele s'aruncă azi
Pe stânci, sălbatec hohotind prin taina codrilor de brazi.*

*V' aștept ca să'nfloriți acum, frumoși, albi, gingași ghiocci,
Să vă adun, să vă zăresc lucind în părul blond al ei,
Să uit de fulgii reci, de ger, de 'ntregul iernilor prăpăd
Și ca prin ochii voștri—acum o nouă lume să revăd...*

Dumitru Pălănceanu.

Ceva despre Rembrandt

Printre acei artiști, cari afară de influența considerabilă pe care au exercitat-o asupra urmașilor lor în acest apostolat al frumosului, al *artei*, au avut la activul lor o operă mare, admirabilă și nepieritoare, căci a rămas martora geniului cu care ei au fost înzestrați, este incontestabil și marele Rembrandt,—după unii cel mai mare din câți artiști au existat vreodată.

Născut la Leyda [Olanda] în 1606, el urmă acolo la școală, unde ca elev nu prea lăsa să se întrezărească talentul său; eră printre elevii mediocrii. La 16 ani avu ca profesor de pictură pe van Swanenburch,

Rembrandt după un auto-portret

la 1650 când fu ruinat, din cauza enormelor cheltueli ce le făcea cu colecționarea de tablouri și obiecte frumoase. Dacă cine-va îl întrebă de ce plătește atât de scump tablourile, el răspundea: «pentru că respect arta și pe artiști».

Toate figurile din „lecția de anatomie” sunt foarte expresive; niște oameni avizi de cunoștințe noi, cu atenția încordată, ce par a sorbi cuvintele profesorului lor, care cu un gest majestuos dar rece, își explică—nu fără oare-care mândrie și încredere de sine,—lecțiunea sa

mai apoi pe Lastman. Acesta din urmă are în câteva picturi contraste de umbră și lumină, care vor face pe nemuritorul său elev, să creze acel mod atât de original și frumos de aplicare a tonurilor demi-perdute,—*clar-obscurul*.

Acest artist genial, a fost foarte nenorocit în viața sa particulară. El își câștigă reputația cu tabloul: «*lecția de anatomie*» făcut la 1632 la vârsta de 25 de ani. Acest tablou provocă un mare entuziasm printre cetățenii fericitului Amsterdam în care el locuia și imediat începură să-i sosească o mulțime de comenzi și să-i ploaie cu favoruri.

De atunci a început să ducă o viață mai fericită care însă nu ținu decât până

despre «anatomia mâinii». Priviții cât de naturali sunt, cât de bine este redată expresia figurilor lor. Rembrandt a fost și psiholog și în acest tablou el a înscris o pagină de psihologie profundă; fie-care figură este ast-fel alcătuită, încât îți trădează și firea și starea sufletească a fiecărui personaj. Unde mai pui culoritul și aranjarea ansamblului făcute cu

„Lecția de anatomie“

atâta armonie. El n'a întrebuințat încă aici, contraste mai tari de umbră și lumină, dar ele se zăresc totuși și prezic oare-cum, originalitatea tonurilor pe care le va între-

buintă acest *principe* al luminei.

Prima lui soție, Saskia van Uylenborch muri la 1642.

El fu adânc întristat, și-și căută mângâierea numai în artă, lucrând cu însuflețire și adâncindu-se în căutarea frumosului și a efectelor cât mai puternice și totuși reale. În acest an el a realizat acel tablou,—admirația lumii întregi,—acel giuvaer de lumină și naturaleză martor a metodei sale genial de a lucra, în care personagiile sunt scaldate într'o atmosferă crepusculară cu scânteieri aurii de lumină, acea „*minune a lumii*” cum o numesc Englezii, — „*Rondul de noapte*”.

În acest tablou se poate vedea că Rembrandt era un adevărat «vrăjitor al luminei, un alchimist al culoarei». Când privim capodopera aceasta cu aceste pete de lumină aurie, ea nu ni se pare făcută de o mână omenească, ci ni se pare că personagiile sunt puse acolo de însuși *Creatorul* nostru al tuturor, că merg, vorbesc, aleargă, se agită; auzim până și zgomotul ce-l fac și ni se pare că distingem în concertul acesta de sunete și vociferări, notele întretăiate ale toboșarului care îi strânge cu atâta vioiciune.

Mai ales cei doi ofițeri din față, cari se desprind de pe fondul puțin mai închis, celelalte persoane fiind în penumbră, ni se par vii, dar absolut că trăiesc; îi vezi cum vin, cum se apropie în modul cel mai natural din lume, de-ți vine să te dai la o parte și să le faci loc, atât de sugestive sunt aceste figuri.

Apoi modul natural cum îmbină el umbra și lumina; n'ai să găsești în nici un tablou de al lui, o umbră prea închisă variând de odată, cu o lumină prea intensă. El se pricepe să peardă astfel locul

lor de întâlnire, încât să-ți dea impresia unui tot, impresie naturală și atât de frumoasă încât te face să-l admiri, să recunoști în el pe stăpânul *absolut* al luminei, pe care o mănuiă după gust scoțând cu ajutorul ei efecte extraordinare.

Fie care ființă, fiecare trăsătură, până și câinele care speriat de zgomotul tobei o ia la goană lătrând, toate în acest admirabil tablou

„Rondul de noapte”

își au rostul lor. Gândiți-vă apoi, că toate aceste figuri sunt portrete reușite și veți fi convinși că numai și numai căutarea perfecțiunii, îl stăpânează întotdeauna.

Ce muncă a trebuit să dea, dar și cu ce inteligență o mănuiă.. Vedeți acea fetiță care pierdută în ceata aceasta de oameni vrea să fugă, să iasă din această încurcătură de brațe, corpuri, arme de tot felul? V'ați întrebă ce caută acest copilăș între toți acești soldați, luptători pentru paza liberei cetăți? Ei bine, aceasta își are rolul ei și încă mare, în asamblul tabloului; prin lumina de care e înconjurată, ea înviorează totul, provocând toate reflexele și scânteierile, care dacă ar fi lipsit, ar fi stricat mult din admirabila armonie ce domină aici, ca și în toate celelalte compoziții ale maestrului.

El a știut să armonizeze totul și să stabilească până și cel mai mic amănunt, cu inteligența și rafinarea ce ți-o dă numai, *geniul adevărat*.

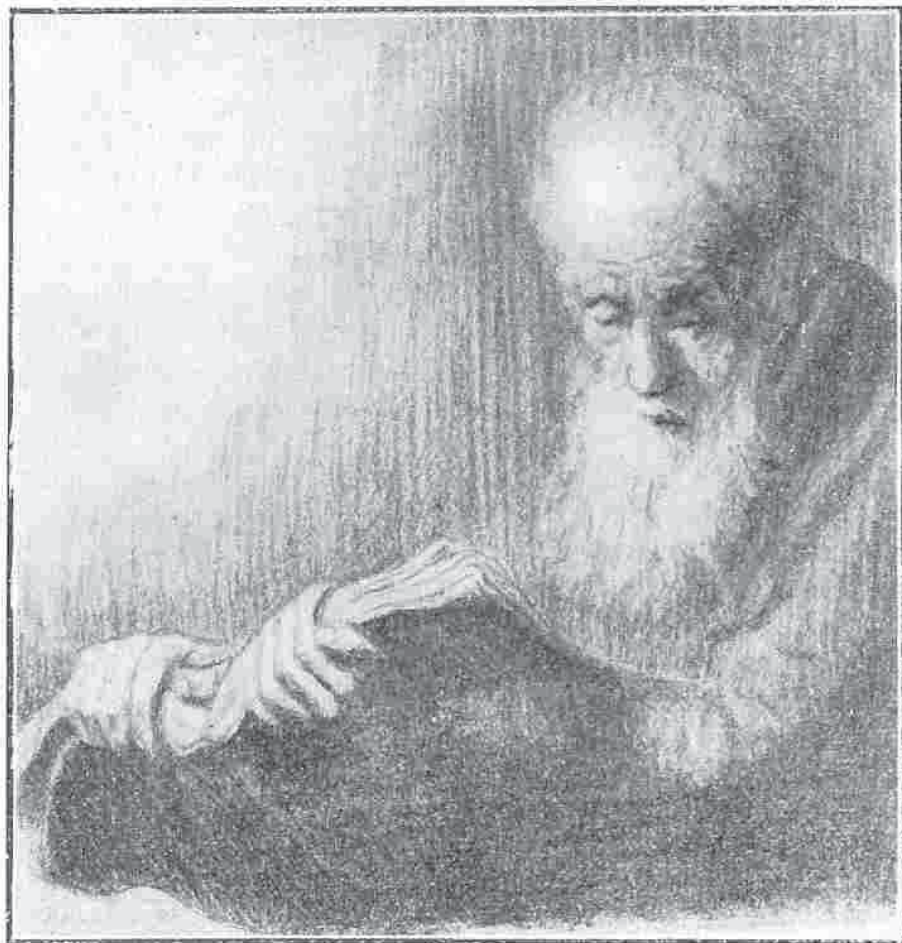
«*Sindicii*», este o operă cu totul diferită de cea precedentă, căci în ea, *expresia* fizionomiilor triumfă asupra celorlalte amănunte; e plină de majestate, de nobleță, de intimitate și de o bună-voință familiară.

Figurile sunt lucrute cu atâta măiestrie și naturaleță, că îți par cunoscute, bine-voitoare; ai putea să ghicești și gândurile ce stăpâ-

nesc pe acești inimoși și cinstiți burghezi, în momentul în care a plăcut artistului să ni-i redea. «În acest tablou, Rembrandt a fost primul impresionist; el a găsit împărțirea tonurilor de culoare, juxtapunerea lor și efectele luminoase ce le putem ast-fel scoate». (Louvre)

El e cel mai *realist* dintre toți pictorii epocii sale; toate figurile au o expresie atât de adevărată, el lucră atât de sincer și independent, că nu se sfiă a arăta și părțile mai puțin frumoase ale modelului.

Israëls, mare pictor olandez modern, mort anul trecut, spune despre Sindici: «acești oameni au trăit pe pânză atâtea secole și ne vor supraviețui nouă tuturor; iar autorul care a creat această capodoperă, eră un cetățean nenorocit, zbatându-se în viață într'un colț

„Bătrân citind“

obscur al acestui oraș unde s'a serbat cu mare pompă tricentenarul său» (1906).

«*Rugăciunea lui Manoah*» e o frumoasă compoziție, ce se găsește la muzeul din Drezda. Mai are o mulțime de compozițiuni mici de dimensiuni, dar mari prin frumusețea și arta ce intrupează, ca: «*Filosofii*», «*Pelerinii din Emaus*», «*Bunul Samaritean*» o foarte mișcătoare scenă, «*Sfântul Mateiu*», portretul servitoarei sale *Heindrickje Stoffels* făcut într'o lumină și cu niște tonuri dulci și pierdute cum numai el este capabil a ne da, toate în stăpânirea bogatului tesaur al

Parisului ca și acest «*Bătrân citind*», o operă considerabilă, cu toată micimea ei. (0.39^m.-0 53^m.)

„În acest tablou se manifestă în toată strălucirea sa, această știință a clar obscurului, pe care Rembrandt a dus-o la limitele perfecțiunii. Umbra și lumina se împart și se opun cu o îndemânare pe care în zadar au căutat s'o atingă, cei mai mari pictori de după el.” [Louvre]

Am mai spus că Rembrandt este un vrăjitor al luminei; ei bine, nicăieri ca în acest mic tablou, nu găsim o probă mai evidentă.

„Vedem un om care citește, prin umare adevăratele lucruri importante sunt capul și cartea; artistul numai acestora le și dă importanța cuvenită. Ce ne interesează haina sau accesoriile, când capul gândește și cartea e în plină lumină? Ori, capul cu ochii pe jumătate închiși ceea ce trădează atențiunea bătrânului savant, cu barba aceasta frumoasă și cu fruntea sa largă de cugetător, trăiește, luminat de reflexele care se proiectează puternic pe față, reliefând cufetele și făcând să se întrevadă gândul ce-l exprimă ochii și fruntea”. [Louvre].

Rembrandt, nu este—ca Rubens—pictorul numai a Principilor și a bogăților ci mai mult ca Dürer, s'a scoborât la cei mulți și umili prin gravurile sale numeroase,—se cunosc vre-o 300 până acuma. Parte din ele fac fala tuturor colecțiilor.

„Ele au aceiași splendidă lumină, a cărui efect nu consistă numai în culoare.—căci nimeni n'a știut să facă să ne vorbiască și să ne minuneze hârtia albă, ca dânsul,—ci în expresia inimitabilă a liniilor, în aranjarea savantă a lor, unde cea mai mică trăsătură, răspunde unei intenții, unui sentiment». [Apollo]

Cine n'a auzit de „*Învieirea lui Lazăr*” celebra lui gravură care e considerată capodopera lui de efect, sau chiar de aceia «*a celor 100 de fiorini*»? El a fost, tot atât de mare în gravură,—cu toate că ea este mai îngrată,—ca și în pictură.

Starea rea a ochilor săi îl sili să părăsească gravura. Atunci muri și credincioasa-i Heindrickje a doua lui nevastă; după alte multe nenorociri și singurul fiu, adoratul său Titus se stinse, ceea ce făcu culmea nenorocirii sale. Toate acestea-i provocară o zdruncinare a sănătății și nu mult după aceasta muri și el. (1669).

Îi cunoaștem bine fizionomia căci și-a făcut portretul de mai bine de 20 de ori; tot așa părinții, frații, Saskia prima lui soție ca și Heindrickje cea de a doua, au multe portrete, lăsate de acest neobosit artist.

Mai ales mama lui, pe care a immortalizat-o în pictură și în gravură, este perfect redată cu expresia-i de bunătate și de iubire părintească, care par'că reese din poziția, mișcările și mai ales ochii ei, ochii de mamă, care învăluie și par'că îmbrățișează pe fiul mult iubit.

El este admirat de lumea întreagă, căci operele sale abundă și strălucesc în toate muzeele mari din lume. El a fost un geniu și dacă a cam fost criticat în timpul vieții—lucru de care nimeni nu scapă—acestea s'au șters cu timpul și numai gloria singură a rămas; iar el ne apare tot atât, dacă nu mai mare de cât Velasquez sau Tizian.

„Rembrandt a fost poate geniuul cel mai complet și cel mai variat pe care istoria artei, l'a cunoscut vreodată.

În pictura sa se găsesc realizate toate metoadele, toate eforturile, toate cuceririle câștigate cu greu și câte puțin, de urmașii săi. *Clasicii*, iubitori ai formelor, nu-l pot renega, de oarece el a fost unul dintre cei mai minunați desenatori; *culoriștii* i-au împrumutat cele mai calde efecte ale paletelor lor; cât despre *impresioniștii*, ei pot să-l numească *maestrul*, premergătorul lor («Sindici»). Rembrandt a studiat natura în amănunțime. Toate emoțiunile, toate pasiunile sunt gravate în opera sa. Dar totdeauna *lumina* este aceia care *triumfă*; el îi cunoaște toate izvoarele, o împarte în unde blonde, mângâie fețele, catifelează atmosfera; ea se răspândește peste tot, aurește până și umbra cu acel ton, care este darul lui înimitabil». [Louvre]

Reinach mare istoric și archeolog iată ce spune: «atmosfera luminoasă, poți să spui *umbra luminoasă*, iată *triumful* lui Rembrandt. El și-a creat o lumină originală, proprie, care e posibilă fără a fi și reală și a scaldat natura întregă în această baie luminoasă».

La el nu găsești nici una din formele ideale ale lui Raffael; în locul lor însă, ai să găsești o putere mare în *conceperea individualității*, o *dexteritate* în redarea *stărilor sufletești*, o desfășurare a minunii celei mai puternice și celei mai plăcute, aceia a *luminei*, ce oferă ochiului și o armonioasă muzică a culorilor, care nu se găsește la nici un artist, nici înainte, nici după dânsul.

Lângă frumosul Raffael, Rembrandt e ca un vrăjitor al Nordului, un profet al amurgului.

„Printre comorile muzeelor lumii cu sinceritatea naivă a primitivilor, bogăția sau visurile religioase ale Italienilor, graba Spaniolilor, minuțiozitatea Flamanzilor, frumusețea secolului al XVIII, răceala școlărilor lui L. David, strălucirea Romanticilor, noi suntem atrași către Rubens, Velasquez, Rembrandt, mai ales către acesta din urmă, pe care mulți îl onorează ca pe un *zeu* al artei.” (Rembrandt A.B. P. L.)

Să învățăm a-i cunoaște, a-i onora și a-i iubi pe acești *apostoli ai frumosului*, să învățăm a le pătrunde înțelesul multiplu al operelor lor, căci nimic nu este mai înălțător, nimic nu ridică pe om mai mult deasupra josniciei și prozaizmului vieții sale, decât acest suflu de fericire, de uitare de sine, această scânteie divină care te însuflețește și te înviorează, acest *complex de sentimente nobile* ce le trezesc în noi, *toate operele de artă* *)

S. Mohr cl. VII R.

CUGETĂRI

Ce este un dar? O atențiune, o înjosire sau manifestarea unei dezinteresate iubiri.

Forța brutală o găsești la toate animalele; de vrei să te deosebești de ele, nu o întrebuința.

Dacă este o plăcere și o satisfacție a amăgi, câtă deziluzie a fi amăgit!

E un merit a fi invidiat însă nu-i o calitate a invidiă.

Conștiința este singura voce ce-ți spune adevărul și unica călăuză pe calea binelui.

Mihail Evanovici, cl. VII M. Liceul „Laurian”

*) Bibliografie: „Le Louvre” No. 1, 4, 7.—Artistic-Bibliothèque P. Lafitte „Rembrandt”.—„Apollo” S. Reinach.

„Madmoazel“ de la Mizil

Mă aflu singur într'un compartiment.

Am în mână o carte, dar mi-e imposibil să citesc—timp de trei ore n'am citit decât două fețe. Prefer să privesc arăturile prin fereastra vagonului. Dăra de fum, ce o lasă mașina în urma ei, îmi dă prilej să filozofez; iată două lucruri demne de comparat: viața și fumul. Pe când cel dintâi, lașă adesea reminescente, cofilalt se 'nalță, se rărește, se perde, se stinge fără nici o urmă...

Un zdruncin brusc și conductorul intrerupe tăcerea.

— Mizil, 15 minute!

În fine intră o doamnă. Mă salută politicoș și se așează în fața mea. Voiu pune capăt monotoniei ce mă chinuise până atunci, îmi ziceam:

E un tip caracteristic. Are ceva din aerul mahalagioaicelor noastre. Deocamdată, nu-i dau nici-o atenție; dar simt că doamna mă străpunge cu priviri curioase. Mă uit pe geam și îmi aduc aminte de piesa nostimă a lui Gh. Ranefti. Murmur încet: „Romeo și Julieta la Mizil“. Doamna mă privește cu ochi holbați, și și ia inima 'n dinți:

— Mă rog, Domnule, da de unde mă cunoașteți D-voastră?

— Eu? Nicidecum! Și nici nu-mi amintesc să fi afirmat vreodată lucrul acesta.

— Totuși v'am auzit pronunțându-mi numele. Poate mi s'a părut! Dar în tot cazul D-le, trebuie să știți că pe mine mă cheamă Julieta.

— Așaa?! Sunt foarte încântat! Eu mă recomand...

Ciupercescu. (!)

Tăcem amândoi. Trenul pornește. Pe sub sprincene observ că Doamna mă privește lung, și după expresia feței, constat că ar voi să-mi vorbească. Pentru ca să-i dau prilej încep eu:

— Mă rog, doamnă, unde călătoriți?

— Mai întâi, domnul meu, trebuie să știți că sunt domnișoară!

— Așaa? Vă rog, ertați!

Tovarășa mea, schimbă fețe, fețe...

— Apoi, domnul meu, trebuie să știți că mă duc la București!

— Așaa? Vrea să zică mergem împreună!

— Sunt încântată!

Ne uităm în tăcere unul la altul. Apoi după o pauză întreb:

— Și sunteți chiar din Mizil?

— Da, mizilul este chiar orașul meu natal... Ați vizitat vreodată Mizilul?

— Nu.

— A, păcat! Vă închipuiți D-voastră ce fermecător e acest colțșor de rai? O, nici nu vă puteți face idee.

Inchipuți-vă, trăesc de 35 de ani în acest rai și nici odată nu mi s'a prezentat ocazie, să mă plâng câtuși de puțin de el.

Credeți-mă!

Apoi eu ochii în tavan, visătoare:

— O, ce plăcut! Ce fermecător! Aerul acela înviorător, e ne-
asemuit! Crângurile din împrejurime! Adevărate «rairi»... Dar ce-
rul... Oh! cerul acela atât de senin și atât de poetic! Cine n'a
gustat vreodată efectul unei nopți cu lună plină și cer senin, să
viziteze, să viziteze Mizilul! În sfârșit... vai, domnule, zău, cu în-
toarcerea D-voastră, să nu treceți Mizilul, fără a-l vizita.

Credeți-mă, nici în Paris nu m'am simțit mai bine...

M'am văzut silit să promit tovarășei mele de drum, că nu voi
trece cu vederea, orașu-i natal.

— Da, da, și fiți convins, că acolo veți putea admiră natura
în toată splendoarea ei!

* * *

Trenul își mărește viteza. Tovarășa mea scoate un jurnal și'l
așează înaintea ochilor; dar curios! observ că jurnalul e așezat
cu josu'n sus. De! (meditez eu) o fi având D-șoara principiiuri o-
riginale sau... poate o fi inventat un nou mod de a ceti jurnalele.

Unde-mi ajunge însă surpriza, când bag de seamă că D-șoara,
în loc să citească se îndeletnicește să facă o găurică în jurnal.

Înțeleg. Iată mijlocul, prin care va putea să mă privească în
toată libertatea.

Brusc lasă jurnalul pe genunchi și mă întreabă cu oarecare
interes:

— De câți ani sunteți?

— De 19 ani.

— Care vreasezică eu vă întrec numai cu 2 ani și... jumătate!

— Cum? sunteți numai de 21 de ani și jumătate?!

— Tocmai, de unde știți? Vrasăzică eu nu m'am înșelat a-
dineauri, când am zis că mă cunoașteți?!

Tac și în mintea mea începe, involuntar, să se înfiripeze cal-
cule: tovarășa mea, trăește în Mizil de 35 ani;—dar în realitate
nu e decât de 21 și... jumătate.

Curios lucru! În sfârșit—ce-mi pasă mie de vârsta Dumneaii.
E destul că a fost la Paris. Asta e o evidentă dovadă, că nu face
parte din lumea mică.. Deodată «Dumneaii», mă scoate din atitu-
dinea mea de meditație:

— Să vezi Domnule, îmi pare atât de curios! Inchipuți-vă,
e pentru prima oară, când călătoresc cu drumul de fer. Eu cred
că e foarte natural să mi să pară curios. Nu-i așa?

— Da, da, sigur! ciudat lucru, mă gândesc, a fost la Paris;
dar.... n'a călătorit niciodată cu „drumul de fer“.

În cazul acesta, încă n'am nici un drept s'o învinuesc.

O fi fost la Paris cu... aeroplanul. Mai știi!

— Și e frumos la Paris, D-șoară?

— O, foarte frumos; dar tot mai frumos îmi pare Mizilul meu.

— Și cu ce ocazie vă duceți la București?

După o pauză lungă: Păi, să vă spun D-le... așa de plăcere. Mi-e destul, ce Dumnezeu, de 40 de ani în iadul acela... Ia, spune-mi D-ta: ai putea să stai într'un oraș atât de monoton; să înghiți la fum până nu mai poți, să nu știi de loc ce e viața timp de 40 de ani? Ia spune-mi! vă mărturisesc Domnule, m'a plictisit grozav Mizilul ăsta și dacă ai fi fost D-ta în locul meu, sunt sigură că inebuneai! Zău așa!

Tare e plictisitor Mizilul!

Mă mir și eu cum m'am abținut fără să plesnesc. O! așa fi avut o poftă nebună să râd cu lacrimi.

Dar să mă fi văzut ce serios mă țineam!

— Călătoriți singură? întreb eu.

— Nu, și voi avea chiar plăcerea să vă recomand pe fratele meu, îndată...

— Vrasăzică, e și fratele cu D-voastră?

— Da!

— Incep iar să mă gândesc. În fine, voi putea să discut cu un om în toate mințile, că doar n'o fi și fratele ca ea. Cine știe, o fi vreun student... studiază literele... dreptul.. medicina.. a venit la Mizil, și cu întoarcerea lui în capitală, duce și pe surioara cu sine că prea s'a prostit la Mizil. O fi vreun liceean. Poate! Ce bine mi-ar părea! Ași vorbi cu el de școală... de profesori.. de actuala metodă de a predă cursurile în școalele secundare și mai ales așa insistă asupra opiniei ce o are el de *regimul* «6.50.» Și dacă fericirea o să potrivească să fie în aceeași clasă cu mine, i-ași vorbi de studii.. l-ași ruga să-mi împărtășească impresiile sale asupra Capitalei... și în fine i-ași aminti și de chestia Balcan că.. Dar cum să mă recomand?... Oii și cum! Dacă o fi superior am să fac exces de timiditate... O să mă ridic sfios... o să fac o reverință.. o să aștept să-mi întindă el mâna... în sfârșit, momentul va decide. Deocamdată tremur de nerăbdare.

Când mă gândeam la toate acestea, ușa compartimentului se deschide larg, și-și face apariția.. o dădacă grasă, grasă, cu un copil ca de vre-o 5 luni, în brațe, plângând.

Toemai eram să-mi mănifest nemulțumirea, când tovarășa mea se scoală, cu un aer foarte grav și cu un gest maestos:

— Dați-mi voie, să vă recomand pe fratele meu...

Aiurit, mă ridic, neștiind încotro să-mi îndrept privirile. Nu știam ce să cred. «Poftim, fratele mneai». Unde student... unde liceean... unde impresii!?

Eram încă în pedumierire, când domnișoara m'apucă de mâ-necă:

— Domnule, hai să vezi ce frumos e!.. Și-apoi de-o bună-tate cum numai eu știu... crede-mă! Nu plânge de loc... mă rog un

melușel. Eu îl iubesc ca o nebună... d'apoi să-l vezi pe tat'su, îl mănâncă, nu altceva! L'ași fi alăptat eu, dar.. bărbatu meu nu m'a lăsat... n'a vrut, mă'nțelegi... să nu mă consume... Trebuie să știi, Domnule, că bărbatu meu, ține foarte mult la mine..

E un bărbat cum rar se poate găsi... un bărbat ideal. Inchipuiți-vă, de 25 de ani de când stau cu el... nu mi-a zis nici... fugi mai încolo... zău așa!...

Atunci am consimțit: Intr'adevăr, Domnișoară, trebuie să aveți un bărbat ideal!...

I. Ianconescu, Cl. V. R. Liceul «Unirea»

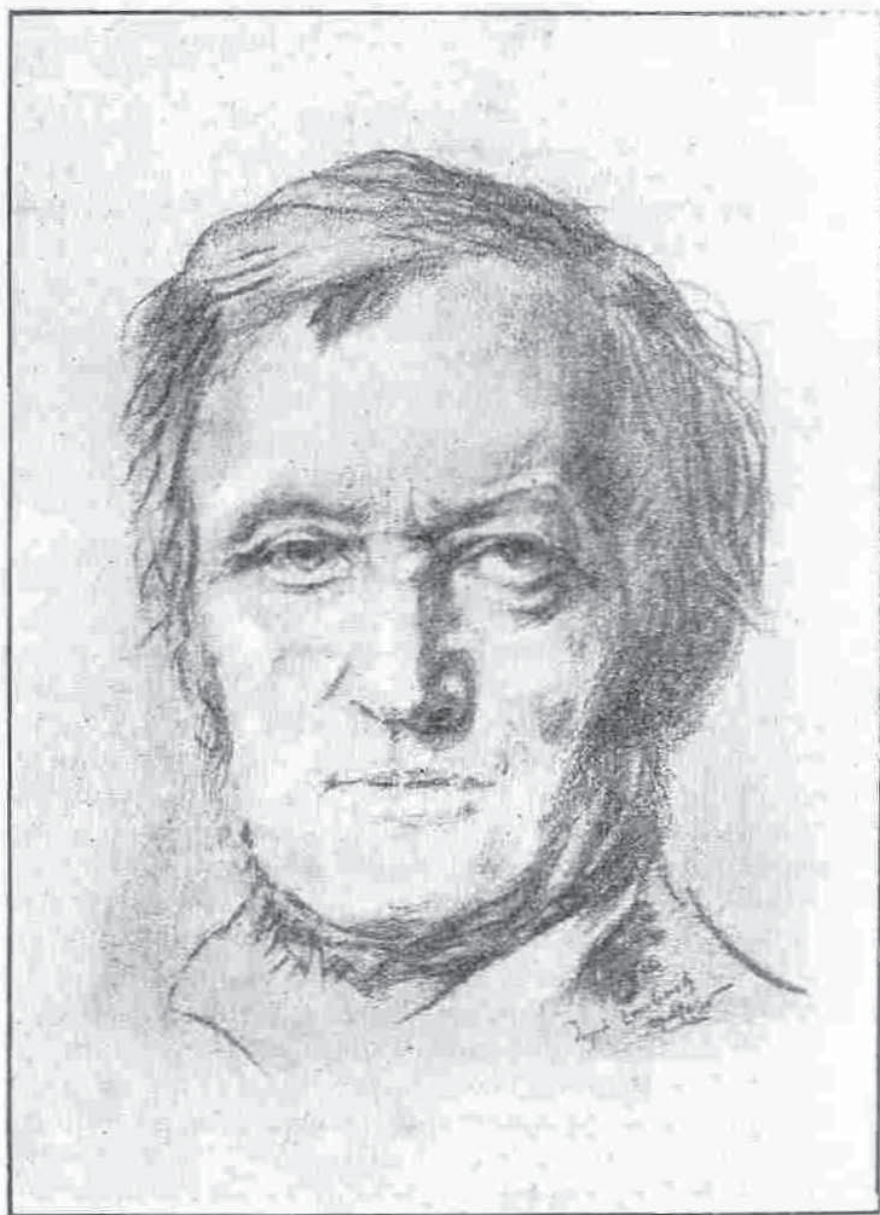
RICHARD WAGNER ¹⁾

Cu câteva luni înainte de memorabila „Bătălie a Națiunilor“ (Völkerschlacht) dela Leipzig, în care aliații au sfărâmat definitiv puterea lui Napoleon și au liberat Germania de sub dominațiunea franceză, s'a născut în acel oraș, la 22 Mai 1813, Richard Wagner. Copilăria și-a petrecut-o în mijlocul familiei, care deși foarte modestă, arată totuși un mare interes pentru literatură și artă. După trei ani dela naștere, tatăl său muri de tifos și mama lui, Rosina, găsindu-se în mare lipsă de bani, se recăsători cu Ludovic Geyer, un amic devotat al primului ei bărbat, și se mută la Dresda. Aici făcù Wagner primele sale studii, la Kreuzschule, și apoi și pe cele universitare, dealminteri destul de sumare. A primit o educație clasică completă și se entusiasmă pentru antichitatea greacă, care-i dădù mai târziu ideea de a traduce în dramă muzicală legenda lui Achile, și care mai cu seamă îi înspiră câteva din ideile sale esențiale pentru reforma operei moderne. A cultivat în el imaginația pitorească, și deveni un admirator pasionat a lui Shakespeare, și compuse la vrâsta de 11 ani o grandioasă dramă „Leubald“ influențat de „Hamlet“ și „Regele Lear“. Părinții lui nu i-au impus nici o profesune și nici nu l-au împins în mod sistematic într'o direcție anumită, ci l-au lăsat liber să-și aleagă o carieră conform înclinațiunilor sale naturale. A fost foarte mult atras de doi mari compozitori germani, Weber și Beethoven, care-i redeșteptară vocațiunea muzicală; el aveà pentru Weber un adevărat cult și acest entusiasm atinse punctul culminant atunci când în 1822 se reprezintă la Dresda „Freischütz“. Audiția simfoniilor lui Beethoven fu pentru el o revelație fulgerătoare și-l decise să învețe muzica, nu pentru ca să-și exprime emoțiunile sale intime în limba sunetelor, ci pentrucă vedeà în muzică mijlocul de a da dramei căldură și viață. Primele sale uverturi fură primite cu ilaritate, ceia ce îl cam descurajă, dar nu se dădù învins și adăugă la cultul lui Beethoven și pe acela a lui Mozart. Prima sa operă lirică „Zânele“ nu fu decât o imitație a lui Beethoven și Weber. Fiind

1) La 13 Februarie a. c. s'a serbat în Germania centenarul nașterii lui Richard Wagner și 30 de ani dela moartea lui.

lipsit de mijloace, intră în 1834 ca șef de orchestră la teatrul din Magdeburg, apoi la Königsberg și-n 1837 fu numit „Kapellmeister“ la teatrul din Riga.

Influențat de două mari curente care dominau viața spirituală germană la începutul secolului XIX-lea, clasicismul și romantismul,

Richard Wagner

fu atras către acest din urmă, fiind un mare admirator a lui Goethe, Schiller, Beethoven și Mozart.

La 1830 fu atras de curentul ideilor liberale și, cum era un temperament neastâmpărat, intră în rândul tinerilor ce luptau contra tradițiilor învechite ale trecutului. După mai multe încercări dădă la iveală în 1834 „Rienzi“. În această operă cântă lupta glorioasă a li-

bertăței și a lezei împotriva capriciilor și despotizmului arbitrar a unei aristocrații brutale și corupte. Gândul lui fu s-o reprezinte la Opera cea mare din Paris, și fiind constrâns să părăsească Riga, din cauza intrigilor unui prieten invidios, se îndreptă spre Paris, sperând că acolo își va găsi fericirea. Dar romanțele lui, compuse pentru saloanele parisiene, au fost rău primite, cele mai multe nefiind înțelese. Desiluzia-i fu crudă. Ajuns în mizerie, fu nevoit să scrie aranjamente de muzică ca să-și poată câștiga existența. Mai târziu părăsi Parisul. Compuse o uvertură pentru „Faust“, isprăvi partițiunea din Rienzi și făcu o schiță muzicală a „Vaporului Fantomă“ [der fliegende Holländer). Ne mai având nici o speranță că Rienzi va fi reprezentată, Wagner se adresează regelui Saxoniei, Frederick August II, care-i acordă ca Rienzi să fie jucată la teatrul din Dresda, unde avu un succes desăvârșit. Incurajat, prezentă opera „Vasul Fantomă“ care avu iarăși un succes mare. A mai reprezentat și alte opere ca „Tannhäuser“, „Cina cea de taină“ „Lohengrin“ ș. a. dar succesul nu corespunse așteptărilor sale.

În 1848 eșecul lui Wagner eră vădit, și descurajat se gândi să se sinucidă, dar în acelaș an izbucnind marea revoluție luă și el parte și scrise în jurnalul „Volksblätter“ un imn în onoarea revoluției. A fost dat în judecată și condamnat la închisoare, dar isbuti să fugă în 1849 la Zürich, unde stătù în exil timp de 20 ani.

Ne mai având nici o speranță de a se întoarce în Patrie, unde eră pus pe lista proscrișilor, publică timp de 2 ani succesiv mai multe lucrări de filozofie și estetică.

Muncind cu energia sa obișnuită, reveni iarăși la adevărata-i misiune, la creațiunea sa artistică, și după o muncă de câți-va ani isprăvi „Inelul Nibelungilor“ [Der Nibelungen-Ring) tetralogie compusă din „Aurul dela Rin“ (Das Rheingold), Walküre, Siegfried și Apusul Zeilor (Götterdämmerung). Lipsa de bani îl puse iar pe gânduri și scrise prietenului și sprijinitorului său Franz von Liszt: „Numai cred în nimic și numai am decât o singură dorință: să dorm, să dorm un somn așa de adânc, încât orice sentiment de mizerie o-menească să fie șters pentru mine“.

În 1859 isprăvi „Tristan și Isolde“ și după un exil de zece ani, Wagner vru să se pue iarăși în contact cu publicul, deoarece numai el putea să-i pue la dispoziție mijloacele financiare care-i erau necesare pentru realizarea visului său. După ce a stărut în zadar pela toți directorii de teatru ca să-i joace „Tristan“, pe care toți o declarau neexecutabilă se întoarse la Zürich și de acolo se hotărî să plece la Stuttgart spre a-și isprăvi „Meistersinger von Nürnberg“ (Măștrii cântăreți) dar în ziua plecării fu chemat la curte de regele Bavariei, Ludovic II, care punându-i tot la dispoziție, putù să-și înceapă cu mare zel activitatea teatrală. Reorganiză Conservatorul și-și reprezentă operile sale cu mare succes. Dar aceasta nu dură, căci din cauza invidiei nobililor și artiștilor, regele fu nevoit să-l depărteze. Dânsul se retrase la Tribschen, în Elveția. De acuma înainte unica lui preocupare fu să-și reprezinte operile într'un teatru propriu, conform concepțiilor sale.

Dar aceasta nu era pentru el decât o chestiune de bani. Sperând că vre-un cap încoronat îl va ajuta, se adresează împăratului Germaniei, pe care îl convinsese. În 1871, scoase o broșură despre reprezentarea solemnă a Inelului Nibelungilor și rugă pe nobili, artiști și prieteni, să contribuiască fiecare pentru a strânge suma de 300.000 de talei, necesară clădirii unui teatru model. După cinci ani de mari eforturi Wagner reuși să clădească mărețul teatru din Bayreuth. Aici au fost reprezentate aproape toate operile lui la care a luat parte împăratul Wilhelm al Germaniei și regele Ludovic II al Bavariei. Triumful cauzei wagneriene cu toată dușmănia persistentă a unei părți din presă, avu un succes desăvârșit, și autorul fu salutat și socotit nu numai ca restauratorul dramei muzicale, ci și ca apostolul unei culturi noi. Dânsul a reînviat în secolul XIX tragedia greacă în drama sa concepută după spiritul muzicii; a adunat într-o minunată sinteză toate artele risipite în cursul evoluției și care instinctiv tindeau să se unească.

Un an după triumful strălucit al ultimei sale opere „Parsifal“, reprezentată în noul teatru din Bayreuth, marele artist și apostol se stinse la 13 Februarie 1883 la Veneția cu mulțumirea sufletească că opera lui va trăi și va sluji de model urmașilor.

Alexandru Nicolau
Cl. VII Modernă Liceul «Unirea»

Wolfgang Golther: Richard Wagner als Dichter—Berlin.
Henri Lichtenberger: R. Wagner. Les maitres de la musique. Paris.
Henri Lichtenberger: R. Wagner, poète et penseur—Paris.

Crăciunul sufletelor zbuciumate ¹⁾

Amar mai vâjje crivățul prin streșinile caselor, ducând în învârtiri repezi volbura zăpezei; un vâjjiit trist și plin de furie... Cine știe din ce străinătăți își mină el așa cântarea și tocmai unde își va înăbuși glasul....

... Cine știe câte doruri înfrântă a răscolit, câte dureri a născut, prin câte colibe a pătruns, nemilos cuprinzând în haina-i de ghiață suflete ce sufăr adânc... Dar lui ce-i pasă!... Fuge năprasnic perzându-se în freamățul crengilor desbrăcate a vre-unui codru nepătruns.

În urmă o jale se întinde tot mai mult, acoperind frunzi se-nine și suflete îndurerate.

Noaptea își lasă greu vâlul ceruit, de unde luminișuri răzlete se ivesc unele palide, altele strălucitoare ca niște licăriri de candelă în bolta unui mormânt.

De subt streșinele care-și arată acoperișurile pleoștite și alburii ca pletele unor unchiași îmbătrâniți de vreme, ferestrele mari,

1) Citită la ședința literară a societății „Mihail Eminescu“ a elevilor liceului „Laurian“ din Botoșani în ziua de 19 Ianuarie 1913.

luminate, în pulberea ce cade din văzduhul nepătruns, trimit su-
liți lungi de raze ascuțite ce se oglindesc pe zidurile înegrite ale
temniței. Luna abia se mai zărește; doar o aureolă, ca o pecete
de foc, în fulgii rătăciți ce se tot cern muiiați de vânt, scînteiază
în mii de focuri.

Pe ulița din față, albă, o dungă mai întunecată se deapănă
dreaptă până în capăt, unde se oprește, în poarta zidurilor mândre
a unei curți boerești, până în hotarul unde se petrece, se bea, se
manâncă, unde-s veseli toți acum, unde dureri și griji atât de multe
nu-s și unde nu răsună cum răsună aici glasul lanțurilor întemni-
țării.

Acolo Crăciunul își arată, își imprăștie toate bucuriile, toate
bunătățile, de cari noi cei de aici, oropsiți, n'avem parte. Pe ei
nu-i atinge suflarea înghețată a vremii, nici nu-i frământă grija zi-
lei de mâne, privirile lor nu se izbesc de ziduri, ce ascund groază!

Dar noi, cei oropsiți de soartă, noi, suflete sbuciumate, robii
nevoilor și încătușații durerii, noi aici ne petrecem nașterea Dom-
nului, nașterea Credinței, a Păcii și a Dragostei.

Nouă, celor de afară, pușca ne este tovarășul și părtașul bucurii-
lor și al durerilor și ghereta descoperită ne este adăpostul unde ne
odihnim oasele frânte de oboseală.

Iar celor din năuntru, doar sunetul monoton și zurnăitor al
lanțurilor și cătușelor de le mai schimbă gândul.

* * *

Mă gândesc acasă.... E hei!.... Cine știe ce o mai fi făcând ai
noștri acum!? .. ce gânduri îi mai bat... ce dureri îi chinuește, înăs-
prindu-le traiul... Poate se gândesc și ei la mine....s'o fi întrebând
frățiorii—«Oare ce face acum la cazarmă bădița Ionică?» Și nu știu
săracii că sunt de sentinelă la temniță, că stau în frig și'n vânt,
alături de alte suflete și mai necăjite ca mine, pe care le păzesc
și care poate și-au pierdut nădejdea în o viață mai tichnită.

Nașterea Domnului pe aceștia nu-i mai încălzește; vor trece
și zilele acestea poate nebăgate în seamă cum au trecut atâția ani
fară nici o deosebire, perindîndu-se unii după alții, urmându-și firul
ghemului ce se tot desfășoară pe nesimțite, încet. încet...

* * *

O lumină slabă, colțorată se ivește tot mai mult din lungul u-
liței, s'apropie. Un clinchet de clopoțel s'aude slab, încet, apoi
mai tare, de multe ori luat de vâjiitul crivățului. O stea pe care
zugrăveala sfinților și a îngerilor se zărește mai lămurit, se des-
lușește din ce în ce mai bine. Alături scârție o poartă, de unde
glasul unei muzici vesele, vine mânat de vânt, în lătratul câinilor
ce se sbat în lanț. Lanțuri acolo! Lanțuri aici! nici o deosebire ...
Viață îndobitocită!.....

Acolo încep să cânte, răsunând armonios, dulce, în tremură-
turi, glasul micilor stelari ce povestesc vestirea nașterii lui Isus,

desrobitorul sufletelor celor păcătoși, care a despărțit răul de bine și adevărul de minciună...

Trei Crai dela Răsărit

Și stau loat în vârtejul gândurilor și ascult melodia târăgănată plină de vrajă și de sfințenie, simțindu-mă atât de înstrăinat...

Îmi amintesc de pe când eram un copilăș, o mână de om, „un ținc“, cum îmi zicea tata, de timpuri pline de veselie și de fericire, când la zilele acestea mari umblam cu o stea asemănătoare, când nu știam nici ce-i nevoia, nici ce sânt chinurile înstrăinării, când mă întovărășam cu o droaie de prieteni de-o seamă, făurindu-ne o stea, cum poate nici Irod-Impăratu n'ar fi avut în toată împărăția lui. Și prefăcându-ne în magi, credeam că nu mai călcam pe pământ, ci sburam pe cai focoși ce mănâncă jăratec pe nări spintecate. Și atunci.... erau o avere creșterii strănși, nu i-am fi dat pe toate bogățiile lui Iov.

Îmi opresc șivoiul amintirilor, mă îndurerează inchipuirea lor adânc.

* * *

O umbră se strecoară pe lângă ziduri, încet, tainic. Fiori reci îmi brăzdează trupul, părul pare că se ridică vulvoi.

— Cine-i ?

— Cine-i ? mai strig odată.

— Ofițerul de gardă, răspunde umbra.

— Dă-ți parola !

— Smărdan !

Iau arma pentru onor și las să treacă ofițerul de gardă, care-a venit să mă inspecteze. Și iar o pornesc 5 pași la dreapta, 5 pași la stânga, așteptând cu nerăbdare să vie rondul. să mă schimb ca să-mi trântesc și eu o leacă pe rogojina aspră din sala gârzei, trupul țepăn de ger și să adorm cu gândul dus acasă.

O foame crudă mă chinuște. Unde sunt vărzarile Crăciunului ? Aseară supa înăcrită și pânea înghețată mi-a fost toată masa unei sărbători ; mâine acelaș lucru și tot așa până la liberare.

Tresar ori de câte ori înăuntru zidurilor, un zgomot surd și înăbușit de lanțuri răsună pe podeala roasă a celulelor. O lumină slabă străbate geamurile unșuroase și împăienjenite, cu cercevelele crăpate, pe unde vântul șueră printre grațiile roase și ruginite. Ispășitorii păcatelor își târăgânează traiul, de azi pe mâine, pe întunec, departe de plăcerile deșarte ale lumii libere, unde s'au făcut vinovați.

Și poate mulți din ei or fi având copii, nevastă și vre-o mamă îmbătrânită de durere, sau tată beteag ce se luptă cu nevoile și poate și pe ei, ca și pe mine, îi bat aceleași dorari, îi zbuciumă aceleași năzuinți, dar lumea lor e mărginită de piatra zidurilor ; bucuria cu greu poate străbate până la ei ; doar durerea de le mai este tovarăș, singura care are favoarea aici de a se plimba fără pază.

Supușii patimilor cu greu mai pot nădăjdui într'un Crăciun care să le aducă vre-o bucurie, vre-o alinare în aspra lor pedeapsă. Și mulți din ei poate perdutu-și-au credința în Nașterea lui Isus, perversitatea la mulți le-o fi schimbat poate sufletul; steaua călăuzitoare spre bine, a încetat poate pentru ei de-ași urma cursul, a încetat să mai lucească în inimile lor întunecate prin crime și fără de legi,... a apus.

Și dacă ași avea puterea să intru la ei, și să le vorbesc blând să-i povățuesc părintește, nu le-ași spune multe, dar le-ași grăi așa:

— Nenorociților, ratăciților din calea adevărului, desmoșteniți ai soartei, sclavii patimilor și învinșii durerilor, bucurați-vă căci iată Isus se naște, luminați-vă sufletele și desbracați-vă de haina cernită a îndureraților, pocăiți-vă și nădăjduiți!..

Nădejdea voastră nu va fi 'nzadar. Vremea va înmormânta în groapa uitărei fără de legile voastre și renăscuți din nou vă veți putea bucura cu adevărat de nașterea lui Christos...

* * *

Glasul stelarilor a încetat să se mai audă; vestirea nașterii și-a terminat povestea.

Luceafărul își așterne razele în fața geamurilor ce varsă lumină... Și în urmă?... în urmă poarta se închide scârțâind sinistru, stelarii se îndepărtează și cu cele din urmă clinchete de clopoței se pierde și zarea stelei în întunecul nopții, lăsând în suflet durerea unor amintiri răscolite.

Aurel I. Gheorghiu
cl. VII M. Liceul «Laurian» Botoșani.

CRONICA ȘCOLARA

Dela colegul nostru Em. Gr. Grigoriu, cl. VI Liceul „A. Bașotă” din Pomârla (Dorohoi) primum următoarea dare de seamă:

Serbarea patronului liceului „A. Bașotă” din Pomârla

În ziua de 22 Ianuarie a. c. liceul Anastasie Bașotă din Pomârla, și-a sărbătorit cu deosebită solemnitate patronul său, Sf. Atanasie, comemorând astfel numele fondatorului acestui liceu. Înainte de a descrie sărbătorirea unei asemenea zile, prin faptul că acest liceu este unic în toată țara prin proveniența și așezarea sa, mă simt dator de a menționa aci, felul cum s'a fondat.

În anul 1870 se stingea din viață unul dintre cei 38 de candidați la domnie în 1859, unul dintre cei mai buni Români, din secolul trecut, Anastasie Bașotă. Acesta fiind foarte bogat, lăsă printr'un testament făcut în 1869, jumătate din averea sa pentru înființarea și întreținerea unui institut de cultură,—în care să se cultive fii de săteni de pe moșiile sale din Lișna, Cocorâni și Pomârla—deși avea copii.

În adevăr: nouă ani după moartea sa trec și 1879 Februarie în 18, se înființează în comuna Pomârla, jud. Dorohoi, în însăși ve-

chea sa locuință, acel liceu dorit de el. Ce e dreptul, l'a dorit mulți, căci se simțea o foarte mare nevoie de cultivare a elementului țărănesc în acele timpuri. Și Bașotă care a iubit cultura,—dovadă faptul că înființează acest liceu și donează casele sale din Iași, spre a servi de local propriu unui gimnaziu, (Stefan cel Mare) și care a iubit țărănimea, pentru care a făcut cele 3 biserici în comunele de pe proprietatea sa, poate fi numit cu drept cuvânt un bun fiu al patriei sale.

Dar timp de câteva decenii această instituție binefăcătoare a avut de suferit multe piedici, mai ales moștenitorii cereau cu insistență anularea testamentului. Abia în 1899 se adoptă programa statului, funcționând totuși ca un liceu particular astfel că elevii dădeau examenul la stat. În anul școlar 1906—1907, în urma favorabilei hotărâri a Curții de Casație, liceul trece sub administrația Casei Școalelor, depinzând astfel de Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice.

Din 1902 și până în prezent, funcționează ca director D-nul Mihail Grumăzescu, care a căutat din toată inima—în limitele posibilității însă—să ridice liceul la înălțimea celorlalte școli similare din țară.

Pentru ca toți cei ce-și fac cultura superioară aci să-și aducă aminte veșnic cu dragoste și admirație de fondator, în fie care an la 22 Ianuarie, se serbează patronul.

Anul acesta, elevii liceului, în frunte cu drapelul, pornesc la biserica satului. Domnii profesori de asemeni sosesc în curând și alături de elevi și săteni, ascultă cu evlavie serviciul divin oficiat de mai mulți preoți. Răspunsurile au fost date de corul școlii, sub conducerea harnicului pedagog C. Todicescu, student la teologie. La sfârșitul slujbei, d-l Prof. I. Dorin ține următoarea cuvântare, reprodusă după note stenografice: „Sărbătoarea de azi, care este un popas pe calea veșniciei—ni prezintă figura marelui Bașotă, care a reușit să biruiască neștiința. Meritul său cel mare stă în acea, că a avut curajul să ducă o veșnică luptă contra ignoranței sătenilor. El a luat vâlul opac al neștiinței ce neîntunecă ochii minții; noi, la rândul nostru, să căutăm a l'imita, zmulgând pânza străvezie a ignoranței care împiedică pătura de jos să progreseze cătu-și de puțin“. Incheie, îndemnându-ne și pe noi să iubim țărani, să facem numai fapte drepte. Urmează apoi, panahida la mormântul filantropului, care e în naosul bisericii în dreapta, unde elevul Eugen Giosanu din cl. VIII-a vorbește în numele elevilor. La ora 12 întreg corpul didactic, și publicul invitat la această serbare, trece în aula liceului, unde s'a servit un prânz, la care au închinat d-l M. Grumăzescu, d-l N. Cernescu profesor, Căpitan Miloș-Herța și C. S. Păr. Cosma Petrovici, relevându-se meritele lui Bașotă. La ora 2 p. m., sfârșindu-se prânzul, mulți dintre invitați au vizitat diferitele apartamente ale liceului, exprimându-și admirația privitor la poziție, în mijlocul liniștitei naturi.

În ziua de 24 Ianuarie ora 3 p. m. elevii cursului superior al acestui liceu, adunați în sala clasei a V-a împreună cu D-l Prof. Nec. Cernescu, au hotărât înființarea unei societăți literare a elevilor. Se aklamă președinte d-l Prof Cernescu, care primește cu bunăvoință această frumoasă misiune. Se alege apoi un comitet care să lucreze alături de Președinte, format din elevii: Eugen Giosan, Gh. Peticari și N. Mihăescu cl. VIII-a; M. Ștefănescu și N. Cocotă cl. VII-a; Emil Grigoriu și D. Onu cl. VI-a și V. Botezatu cl. V-a. Se hotărăște ca prim fruct al activității societății, oferit publicului, o șezătoare cu program bogat, în seara zilei de 9 Februarie.

* * *

Colegul nostru N. G. Demetriu cl. VI-a M. liceul „Laurian” din Botoșani ne comunică următoarele :

* Societatea literară „Mihail Eminescu” a elevilor liceului „Laurian” din Botoșani, a serbat ziua de 24 Ianuarie în ședința sa ordinară dela 26 Ianuarie cu următorul program :

Elev. D. Ursoiu cl. VIII (preș. activ al soc.) a ținut un cuvânt de deschidere, arătând însemnătatea zilei de 24 Ianuarie spunând între altele, că trebuie să luptăm cu orice sacrificii pentru a îndeplini și marea unire a fraților Români de pretutindeni supt un singur sceptru,

Țăranu, cl. VIII a executat un cîntec din violonocel fiind acompaniat de elev. Bernard cl. III din orgă, precum și bucata „ochii ce-am iubit odată”;

Gheorghiu Aurel cl. VII a cetit 2 poezii originale „Cuza-Vodă” și „Idealul nostru e Unirea”;

Antonescu cl. I a recitat poezia „Cuza-Vodă” de V. Alexandri;

Gherghel cl. IV a citit «Din viața lui Cuza-Vodă» de D. Furtună. Tot această societate a strâns suma de 170 lei pentru flota națională, sumă care s'a trimes Ministerului de războiu.

* Primum vestea îmbucurătoare că la gimnaziul «Al. Ghica» din Alexandria (Teleorman) s'a înființat, în anul acesta, o societate literară a elevilor sub conducerea D-lui Munteanu-Bârlad.

* Din Slatina (Olt) ni se face cunoscut că elevii gimnaziului local au înființat o societate literară «Societatea educativă» «Titu Maiorescu» cu bibliotecă, sub președenția colegului nostru I. Diaconescu.

* Toate desemnurile din corpul revistei au fost executate de colegul nostru S. Mohr cl. VII R.

CONCURS ȘTIINȚIFIC

Soluțiile problemelor propuse în No. 5.

Aritmetică. 1).—Dacă azi—cele două persoane—au împreună 54 ani, rezultă că cu șapte ani în urmă ele aveau: $54 - 7 - 7 = 40$, căci fiecare avea 7 ani mai puțin. Ori fiindcă atunci, când aveau 40 ani, una avea de 4 ori mai mulți ani ca cealaltă, vra se zică 40 ani reprezintă de 5 ori etatea celei mai tinere, adecă $40 : 5 = 8$ ani este etatea celei mai tinere, iar cealaltă este de: $8 \times 4 = 32$ ani; și prin urmare azi au: $8 + 7 = 15$ și $32 + 7 = 39$.

Rezolvită de : *Kaufman Sebastian*, cl. IV liceul Focșani; *Vespasian V. Pella*, cl. VI mod. liceul „C. Negruți” Iași; *Ionescu I. Gh.*, cl. II B, Focșani; *Neiger B. Frideric*, cl. V mod. liceul Național Iași; *Vasiliu Teodor*, cl. V mod. Focșani; *Nic. Doru*, cl. V normală Buzău; *Herșcovici Avram*, cl. II comerc. Focșani; *Risimberg Arthur*, cl. II comerc. Focșani; *Constantin C. Nicolau*, cl. V mod. lic. Tulcea; *Florin C. Vasilescu*, lic. Ploești; *Trifescu H. Grigore*, gimnaziul Alexandria.

2. Fiindcă părintele observă, că dând fiecărui copil câte 20 bani, îi mai trebuiă încă 25 bani, ca să dea la fiecare câte 25 bani, rezultă că pentru fiecare copil îi trebuiă încă câte 5 b., și prin urmare erau atâta copii de câte ori se poate scoate 5 din 25, adică $25 : 5 = 5$ copii.

Rezolvită de : *N. Doru* cl. V norm. Buzău; *Kaufman Sebastian* cl. IV liceul Focșani; *Neiger B. Friederic*, cl. V modernă liceul național Iași; *Avr. Herșcovici*, cl. II comercială Focșani; *C. C. Nicolau* cl. V mod. liceul Tulcea; *Ionescu I. Gh.*, cl. II B, Focșani; *Florin C. Vasilescu*, liceul Ploești; *Trifescu H. Grigore*, gimn. Alexandria.

Problema 2. *Trigonometrie*.—Să se calculeze toate liniile trigonometrice ale arcului al cărei sinus este egal cu cotgangentă.

Avem : $\sin a = \cotg a$, înlocuind $\cotg a$ prin raportul dintre \cos și \sin , alungând numitorul și ducând tot în membrul I, avem :

$$\cos^2 a + \cos a - 1 = 0 \text{ de unde :}$$

$$\cos a = \frac{-1 \pm \sqrt{5}}{2}, \text{ deci } \cos a = \frac{\sqrt{5}-1}{2} \text{ (} \cos a = -\frac{\sqrt{5}+1}{2} \text{ nu se poate)}$$

$$\text{Atunci } \sin a = \sqrt{1 - \frac{(\sqrt{5}-1)^2}{4}} = \sqrt{\frac{4 - (6-2\sqrt{5})}{4}} = \sqrt{\frac{2\sqrt{5}-2}{4}} = \sqrt{\frac{2(\sqrt{5}-1)}{2}};$$

$$\text{Iar } \tg a = \frac{\sin a}{\cos a} = \frac{\sqrt{2(\sqrt{5}-1)}}{\sqrt{5}-1} = \frac{\sqrt{2}}{\sqrt{\sqrt{5}-1}};$$

$$\cotg a = \frac{(\sqrt{5}-1)}{\sqrt{2(\sqrt{5}-1)}} = \frac{\sqrt{\sqrt{5}-1}}{\sqrt{2}}$$

$$\sec a = \frac{1}{\sin a} = \frac{2}{\sqrt{5}-1}$$

$$\operatorname{cosec} a = \frac{1}{\cos a} = \frac{2}{\sqrt{2(\sqrt{5}-1)}}$$

Rezolvită de Vasilescu C. Florin

cl. VI, liceul Ploești

Probleme Propuse

Aritmetică. 1.—Un elev făcând înmulțirea unui număr cu 237, a luat pe 3 drept 8 și a găsit ca produs 3731. Să se rectifice rezultatul.

2.—O țărăncă aduce la târg ouă, cu gândul de a le vinde cu 7 lei sută. Pe drum sparge 7 și restul îl vinde cu 5 bani oul. Se întreabă câte ouă a avut dânsa, dacă a luat pe toate oule 1.25 lei mai puțin decât își făcuse socoteala la plecarea de acasă. S. R.

Algebra. 1.—Cineva întrebă ce etate are răspuns: o jumătate un sfert și o șesime din etatea mea, plus 5 ani și 1 zi, fac tocmai ce voi avea peste 1 an, 11 luni și 1 zi. Ce etate avea acea persoană?

2.—Cineva, care avea de plătit o sumă de bani, a trebuit să ia pentru aceasta 15 piese, unele de 10 lei (aur) și altele de câte 1 leu. Când pune banii în pungă, din neatenție, ia atâtea piese de argint, câte trebuia de aur și viceversa, și când să-și achite datoria îi lipsește 81 lei. Ce sumă datora el? S. R.

3.—Să se rezolve sistemul

$$\begin{cases} x+y=z \\ 4x^2+y^2=z^2 \\ x y z = 30 \end{cases}$$

Ion Lisieviți cl. VI, Lic. militar Iași.

4.—Să se studieze maximul și minimul expresiei :

$$\left[\frac{1}{\sum_{p=1}^{p=a} \left(4 + \frac{1}{p(p+1)} \right) - 5 + \frac{5}{a+1} - \sum_{p=1}^{p=a} \left(2 + \frac{2}{p^2-p} \right)} \right]^{2x}$$

$$\left[\frac{1}{\sum_{p=1}^{p=b} \left(4 + \frac{1}{p(p+1)} \right) - 5 + \frac{5}{b+1} - \sum_{p=1}^{p=b} \left(-2 + \frac{2}{p^2-p} \right)} \right]^{4 \left(\frac{1}{b} \right)^x}$$

știind cu $\frac{1}{a}$ și $\frac{1}{b}$ sunt două numere pozitive și că $2+x=2k$

Savel I. Rădulescu cl. VII, Liceul Unirea

1. *Algebră.*— x fiind numărul turcilor, al bulgarilor va fi $3x$ și prin urmare după enunțul problemei avem :

$$\begin{aligned} 3x-8 &= 5(x-8) \\ \text{sau} \quad 3x-8 &= 5x-40 \\ \text{sau încă} \quad 2x &= 32 \\ \text{de unde} \quad x &= 16. \end{aligned}$$

Deci erau 16 turci și 48 bulgari.

Rezolvată de : *Vasilii T. Teodor*, cl. V mod. Focșani ; *Kaufman Sebastian*, cl. IV, liceul Focșani ; *I. Lisieviți*, cl. VI liceul militar Iași ; *Crainic S. Cristian*, cl. IV, liceul Focșani ; *Vespasian V. Pella*, cl. VI mod. liceul «C. Negruți» Iași ; *Alex. Paraschivescu*, cl. V reală Focșani ; *Const. C. Niculau*, liceul Tulcea ; *Neiger B. Frideric*, liceul Național Iași ; *Florin C. Vasilescu*, liceul Ploiești.

Geometria analitică. 1. Care-i condiția ca dreapta $\frac{x}{a} + \frac{y}{b} = 1$ să fie tangentă cercului $x^2 + y^2 - r^2 = 0$?

2.— Să se înscrie în elipsa $\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1$ un exagon regulat. S. R.

Să se arate că într'un trapez ABCD (Â și B fiind drepte) avem relația $AB \cdot \text{tg} ADB = m \cdot BC$. dacă $\text{tg} ADB = \text{tg} ACB = m$.

Vasilescu C Florin

ERATĂ.—1. Expresiunea problemei a 2-a din algebră este astfel :

$$\left| \frac{1 - (m+1)x^m + mx^{m+1}}{[1-x]^2} \right|_{x=1}$$

2. Trebuie considerat $\text{tg} \frac{z}{2}$ în loc de $\text{tg} \frac{7}{2}$.

